

PROTOKOLL / PÖYTÄKIRJA
fra møtet i norsk-finsk reingjerdekommissjon /
Suomalais-norjalaisen poroitakomission kokouksesta

Sted /Paikka: Oslo
Dato / Pvm: 05.03.2020

Kommisjonsmedlemmer til stede / Läsnä komission jäsenet:

Morten Floor	Landbruks- og matdepartementet <i>Norjan maatalous- ja elintarvikeministeriö</i>
Johan Ingvald Hætta	Landbruksdirektoratet <i>Norjan maatalouden keskusvirasto</i>
Hannu Linjakumpu	Yksikön päällikkö, Lapin ELY-keskus <i>Enhetschef, Lapplands NMT-central*</i>
Anne Ollila	Toiminnanjohtaja, Paliskuntain yhdistys <i>Daglig leder, Reinbeitedistriktenes forening</i>

Sekretariat / Sihteeristö:

Kari Henttunen	Paliskuntain yhdistys, <i>Reinbeitedistriktenes forening</i>
Magnar Evertsen	Landbruksdirektoratet, <i>Norjan maatalouden keskusvirasto</i>

Øvrige deltakere / Muut osallistujat:

Asbjørn Kulseng	Landbruksdirektoratet, <i>Norjan maatalouden keskusvirasto</i>
Ingolf Balto	Fylkesmannen i Troms og Finnmark, <i>Tromssan ja Finnmarkin lääninhallitus</i>
Kirsi Huhtamäki	Rikoskomisario, Lapin poliisilaitos, <i>Kriminalkommisarie, Polisinrättningen i Lapland*</i>
Tolker / Tulkit:	Taina Aellig ja / og Kristiina Antinjuntti

70/20 **Åpning av møtet / Kokouksen avaaminen**

Møteleder Morten Floor åpnet møtet og ønsket kommisjonens faste medlemmer, tolkene og øvrige møtedeltakere velkommen til Oslo. Leo Kortessalmi er fremdeles i permisjon, og derfor fortsetter Kirsi Huhtamäki som hans stedfortreder. Katarina Paave Gaup hadde i forkant av møtet meldt forfall.

Kokouksen puheenjohtaja Morten Floor avasi kokouksen ja toivotti komission varsinaiset jäsenet, tulkit ja muut kokouksen osallistujat tervetulleiksi Osloon. Leo Kortessalmi on edelleen virkavapaana, minkä vuoksi Kirsi Huhtamäki jatkaa hänen sijaisenaan. Katarina Pave Gaup oli ennen kokousta ilmoittanut poissaolostaan.

71/20 **Godkjenning av dagsorden / Esityslistan hyväksyminen**

Dagsorden ble gjennomgått.

Käytiin läpi esityslista.

Vedtak: Den oppsatte dagsordenen ble vedtatt.

Päätös: Laadittu esityslista hyväksyttiin.

72/20 **Underskriving av protokollen fra siste møte / Edellisen kokouksen pöytäkirjan allekirjoittaminen**

Det var lagt opp til underskriving av protokoll både fra møtet i Rovaniemi 03-04.04.2019 og møtet i Saariselkä 26-27.11.2019.

Enighet mellom landene om at protokollene skal holdes stramme. Dersom det er behov for å utdype eller markere sitt syn, så kan dette fremlegges som vedlegg til protokollen. Dette har særlig blitt aktualisert i forbindelse med kommisjonens drøftelser om plassering av nye gjerder.

Sekä Rovaniemellä 3.–4.4.2019 pidetyn kokouksen että Saariselällä 26.–27.11.2019 pidetyn kokouksen pöytäkirjat oli tarkoitus allekirjoittaa.

Maat ovat samaa mieltä siitä, että pöytäkirjat on pidettävä lyhyinä. Mikäli on tarvetta oman näkemyksensä selostamiseen tai korostamiseen, se voidaan tuoda esille pöytäkirjan liitteen muodossa. Tämä on tullut erityisen ajankohtaiseksi komission pohdinnoissa uusien aitojen sijainnista.

Vedtak: Protokollen fra Rovaniemi 03-04.04.2019 ble godkjent og underskrevet av de som var til stede. Katarina Pave Gaup undertegner senere.

Protokollen fra Saariselkä 26-27.11.2019 ble godkjent, med unntak av punkt 66/19 der det lages vedlegg til protokoll som utdyper norsk og finsk standpunkt. Ny protokoll med vedlegg fremlegges til neste møte.

Päätös: Rovaniemellä 3.–4.4.2019 pidetyn kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin ja läsnä olevat allekirjoittivat sen. Katarina Pave Gaup allekirjoittaa myöhemmin.

Saariselällä 26.–27.11.2019 pidetyn kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin lukuunottamatta kohtaa 66/19, josta laaditaan pöytäkirjaan liite, jossa Norjan ja Suomen näkökannat selostetaan tarkemmin. Uusi pöytäkirja liitteineen esitetään seuraavassa kokouksessa.

73/20

Orientering om aktuelle nyheter i reindriften i Norge og Finland / *Porotalouden ajankohtaiskatsaukset Norjasta ja Suomesta*

I Finland har store snømengder denne vinteren gitt en krevende beitesituasjon for reindriftnæringen. Situasjonen synes å være verst i Lapplands län (nord). Beiteforholdene er foreløpig generelt bedre i fjellene, mens skogområdene er overdekket av snø. Det er første gang i Finland at en ny skade lov er blitt aktualisert, hvor det kan gis støtte som kompensasjon for tap, men ikke til forebygging i forkant. Denne loven har strenge kriterier med krav om store tap, og kan bli aktuell å benytte etter årets beitekrise. I Finland finnes det ikke lovgivning som forplikter reieiere til å krise føre av dyrevelferdshensyn, men det finnes en generell forpliktelse for alle dyreeiere. Det er gjort en henstilling til Landbruk- og skogbruksdepartementet for å få til en støtteordning på lik linje med andre nordiske land.

Videre har det vært Sametingsvalg i Finland, og de har fått på plass ny president, Tuomas Aslak Juuso, som har tilknytning til reindrift. Sametinget har en representant i styret til Reinbeitedistriktenes forening (PY) i Finland. Finansieringen til reindriften fungerer som normalt. Både Sametinget og Reinbeitedistriktenes forening er med å forhandle om denne finansieringen.

Fra norsk side ble det orientert om at også reindriftnæringen i Norge har hatt store utfordringer denne vinteren. Store deler av reindriften – 75 prosent av alle rein i Norge – er rammet av beitekrise. Årsaken til beitekrisen er mye snø og islagte beiter som gjør at reinen ikke får tilgang på tilstrekkelig mat gjennom naturlig beite. I Troms og Finnmark og Nordland ble det i løpet av februar erklært beitekrise. I Trøndelag har det også vært krevende forhold med store snømengder.

Utviklingen har forverret seg gjennom vinteren, med stadig mindre tilgang på mat for reinen. De siste rapportene viser at krisen kan vare frem til mai. Under forhandlingene om ny reindriftsavtale i februar ble avtalepartene enige om å bruke 10 millioner ekstra på å styrke kriseberedskapsfondet. Økningen av kriseberedskapsfondet gjør det mulig for reindriften å søke om tilskudd til kjøp av fôr og til utkjøring av fôr.

Norske reindriftsamers landsforbund og Staten ble den 27. februar enige om Reindriftsavtalen 2020/2021. Rammen for Reindriftsavtalen 2020/2021 er på 149,5 mill. kroner, en økning på 13,4 mill. kroner fra inneværende avtale.

Suomessa kuluva talven suuret lumimäärät ovat porotalouden kannalta johtaneet haastavaan laiduntilanteeseen. Pahin tilanne tuntuu vallitsevan Lapin läänissä (pohjoisessa). Toistaiseksi laidunolosuhteet ovat yleisesti paremmat tuntureilla, kun taas metsäalueet ovat paksussa lumipeitteessä. Nyt Suomessa joudutaan ensimmäistä kertaa soveltamaan uutta vahingonkorvauslakia, jonka mukaan voidaan maksaa korvausta aiheutuneesta vahingosta, muttei tukea vahingon ennaltaehkäisemiseen. Laissa on tiukat kriteerit suurille menetyksille, ja lain soveltaminen saattaa tulla ajankohtaiseksi tämän vuoden laidunkriisin vuoksi. Suomen lainsäädäntö ei velvoita poronhoitajia järjestämään kriisiruokintaa eläinterveysyistä, mutta kaikkia eläinten omistajia koskee yleinen velvollisuus. Maa- ja metsätalousministeriötä on kehoitettu laatimaan vastaava tukijärjestelmä kuin muissa pohjoismaissa.

Suomessa on myös ollut saamelaiskäräjävaalit. Saamelaiskäräjien uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Tuomas Aslak Juuso, jolla on poronhoitotaustaa. Saamelaiskäräjillä on edustaja Paliskuntain yhdistyksen (PY) hallituksessa. Poronhoidon rahoitus toimii tavalliseen tapaan. Tästä rahoituksesta ovat neuvottelemassa sekä saamelaiskäräjät että Paliskuntain yhdistys.

Norjasta kerrottiin, että sielläkin poroelinkeinolla on ollut suuria haasteita tänä talvena. Poronhoidosta suuri osa – 75 prosenttia kaikista Norjan poroista – kärsii laidunkriisistä. Syynä laidunkriisiin ovat suuret lumimäärät ja jääpeitteen alle jääneet laitumet, minkä vuoksi porot eivät löydä riittävästi ravintoa luonnonvaraisesti laiduntamalla. Tromssan ja Finnmarkin sekä Nordlandin lääneissä julistettiin laidunkriisi helmikuussa. Myös Trøndelagissa olosuhteet ovat olleet haastavia suurten lumimäärien vuoksi.

Tilanne on kehittynyt huonompaan suuntaan talven aikana. Porot ovat saaneet yhä vähemmän ruokaa. Viimeiset raportit osoittavat, että kriisi saattaa kestää toukokuuhun saakka. Kun helmikuussa käytiin neuvotteluja uudesta poronhoitosopimuksesta, sopimusosapuolet pääsivät yksimielisyyteen 10 miljoonan kruunun lisäerästä kriisivalmiusrahaston vahvistamiseksi. Kriisivalmiusrahaston korottaminen mahdollistaa sen, että poroelinkeino voi hakea tukea rehun ostamiseksi ja kuljettamiseksi maastoon.

Norske reindriftingsamers landsforbund [Norjan poronhoitajasaamelaisten valtakunnallinen liitto] ja Norjan valtio pääsivät yksimielisyyteen 27. helmikuuta uudesta poronhoitosopimuksesta kaudelle 2020–2021. Kauden 2020–2021 poronhoitosopimuksen kehys on 149,5 miljoonaa kruunua, 13,4 miljoonaa kruunua enemmän kuin nykyisessä sopimuksessa.

Vedtak: Orienteringene ble tatt til etterretning

Päätös: Katsaukset merkittiin tiedoksi

74/20

Grensekryssinger siden siste møte samt tiltak / Edellisen kokouksen jälkeen tapahtuneet rajanylitykset toimenpiteineen

Kirsi Huhtamäki gjennomgikk grensekryssingene av norske rein til Finland siden siste møte. Lappland politi har siden forrige møte registrert 5 meldinger fra Utsjok om grensekryssinger av norsk rein i november og desember, samt 11 meldinger allerede så langt i 2020.

Disse 16 grenseoverskridelsene siden siste møte viser at det er et stadig tilbakevendende problem med norsk rein på finsk side. Meldinger om norske rein på finsk side blir sendt til norske myndigheter fortløpende. Finske myndigheter har ikke fått meldinger fra norske myndigheter om finske rein på norsk side. Den finske delegasjonen synes situasjonen er alvorlig. På finsk side vil de bruke en del penger på å forhøye gjerdet for å forhindre at reinen krysser på vinteren.

Det ble lagt frem dokumentasjon på 3 norske reingjerder som er satt opp ulovlig på finsk side av riksgrensen. Gjerdene bidrar til at norsk rein kommer over og beiter på finsk side, noe som ikke er i tråd med intensjonen i avtalen.

Den finske delegasjonen er bekymret for utviklingen, og ser dette også i sammenheng med håndheving av CVD regelverket.

Den norske delegasjonen har forståelse for det som anføres av den finske delegasjonen, og understreket det alvorlige i at norske reineiere har ført opp reingjerder på finsk side av grensen. Den ulovlige oppføringen av gjerder som her har funnet sted vil bli fulgt opp av norske myndigheter.

Den norske delegasjonen viste også til at beitekrisen vil kunne medføre at det blir flere grensekryssinger i år enn tidligere. Dersom rein krysser grensen er det viktig at reingjerdekonvensjonens bestemmelser blir fulgt. I den forbindelse ble det orientert om at

norske myndigheter er kjent med at det har vært betydelig antall finsk rein på norsk side, men at disse er blitt ført tilbake uten at norske myndigheter er blitt involvert.

Det ble vist til at manglende rapportering om grensekryssinger fra norsk side kan ha sammenheng med ulik håndtering av CVD regelverk.

Kirsi Huhtamäki kävi läpi edellisen kokouksen jälkeen tapahtuneet norjalaisporojen rajanylitykset Suomen puolelle. Edellisen kokouksen jälkeen Lapin poliisi on kirjannut viisi Utsjoelta tullutta ilmoitusta norjalaisporojen rajanylityksistä marraskuussa ja joulukuussa ja jo yksitoista ilmoitusta tähän saakka vuonna 2020.

Nämä edellisen kokouksen jälkeen tapahtuneet kuusitoista rajanylitystä osoittavat, että norjalaisporojen tulo Suomen puolelle on yhä toistuva ongelma. Norjalaisporojen tulosta Suomen puolelle ilmoitetaan Norjan viranomaisille sitä mukaan kun havaintoja tehdään. Suomen viranomaiset eivät ole saaneet ilmoituksia Norjan viranomaisilta Norjan puolella olevista suomalaisporoista. Suomen valtuuskunta pitää tilannetta vakavana. Suomen puolella tullaan käyttämään jonkin verran rahaa aidan korottamiseksi, jotta poroja estettäisiin ylittämästä rajaa talvella.

Esitettiin dokumentointia kolmesta norjalaisesta poroaidasta, jotka on pystytetty laittomasti Suomen puolelle valtakunnan rajaa. Aitojen vuoksi norjalaisia poroja tulee Suomen puolelle laiduntamaan, mikä ei ole sopimuksen tarkoituksen mukaista.

Tämä kehitys huolestuttaa Suomen valtuuskuntaa, joka näkee asian myös yhteydessä CWD-tautia koskevan lainsäädännön valvontaan.

Norjan valtuuskunta ymmärtää Suomen valtuuskunnan esityksen, ja korostaa, että on vakavaa, että norjalaiset poronostajat ovat pystyttäneet poroaitoja Suomen puolelle rajaa. Norjan viranomaiset ryhtyvät toimenpiteisiin laittomasti pystytettyjen aitojen vuoksi.

Norjan valtuuskunta viittasi myös siihen, että laidunkriisi saattaa aiheuttaa sen, että tänä vuonna tapahtuu enemmän rajanylityksiä kuin aikaisemmin. Mikäli poroja tulee toiselle puolelle rajaa, on tärkeää, että poroaitasopimuksen määräyksiä noudatetaan. Samassa yhteydessä ilmoitettiin, että Norjan viranomaiset ovat tietoisia siitä, että huomattava määrä suomalaisia poroja on ollut Norjan puolella, mutta että nämä on palautettu ilman Norjan viranomaisten läsnäoloa.

Viitattiin siihen, että rajanylitysten raportoimatta jättäminen norjalaisten taholta saattaa liittyä siihen, että CWD-lainsäädäntöä noudatetaan eri tavalla.

Vedtak: Orienteringene ble tatt til etterretning. Når det gjelder ulovelig oppføring av gjerder på finsk side av grensen skal norske myndigheter følge opp denne saken og få gjerdene fjernet så snart som mulig.

Päätös: Katsaukset merkittiin tiedoksi. Norjan viranomaiset ottavat selvää Suomen puolelle laittomasti pystytetyistä aidoista ja huolehtivat niiden poistamisesta mahdollisimman pian.

75/20

Statusrapportering i forhold til oppføring av nye konvensjonsgjerder / Uusien sopimusaitojen rakentamisen tilanneraportti

I Norge er selve oppføringen av det nye konvensjonsgjerdet ennå ikke startet. En plan for oppføringen er utarbeidet, hvor oppføringen skal skje i 4 byggetrinn. Prosessen er av ulike årsaker forsinket, men den norske kommisjonen regner med å være i rute med oppføringen igjen etter kommende sommer/høst. Til sommeren skal også trase 4 ryddes fra Valjok til

Levajok, og da er alle traseene ryddet. Anbudskonkurransen for oppføringen av første byggetrinn 1 utlyses om få dager. Deretter så skal byggetrinn 2 og halve byggetrinn 3 lyses ut etter påske. Dermed gjenstår halve byggetrinn 3 og hele byggetrinn 4 til neste år. Planene for oppføringen i 2021 avhenger av ny statlig bevilgning.

I Finland er det kjøpt inn gjerde materiell, hvorav noe er brukt til andre formål. Selve oppføringen av gjerdet er ikke heller startet på finsk side. Teknisk sett kan gjerdene settes opp raskt. Forberedelser er gjort også for den siste strekningen, og der vil gjerdet bli satt opp etter den traseen som kommisjonen til slutt blir enige om. Budsjettmessig vil oppføringen kunne få konsekvenser for annet vedlikehold av andre strekninger.

Norjassa uusien sopimusaitojen varsinaista rakentamista ei ole vielä aloitettu. On laadittu rakennussuunnitelma, jonka mukaan aita pystytetään neljässä rakennusvaiheessa. Erinäisistä syistä prosessi on myöhässä, mutta Norjan komissio lähtee siitä, että tulevan kesän/syksyn jälkeen pystyttäminen on jälleen aikataulussa. Ensi kesänä raivataan myös neljäs aitalinjaosuus Valjoesta Levajoelle, jolloin kaikki aitalinjat on raivattu. Lähipäivinä kilpailutetaan ensimmäisen rakennusvaiheen pystyttämistyöt. Seuraavaksi toinen rakennusvaihe ja puolet kolmannelta rakennusvaiheesta kilpailutetaan pääsiäisen jälkeen. Näin ollen ensi vuodeksi jäävät jäljelle puolet kolmannelta rakennusvaiheesta ja koko neljäs rakennusvaihe. Vuonna 2021 pystytettävien osuuksien suunnitelmat riippuvat valtion uusista määrärahoista.

Suomessa on hankittu aitamateriaalia, josta osa on käytetty muihin tarkoituksiin. Aidan varsinainen pystyttäminen ei ole alkanut myöskään Suomen puolella. Teknisesti katsottuna aidat voidaan pystyttää nopeasti. Valmistelut on tehty myös viimeistä osuutta varten, jolla aita pystytetään sen aitalinjan mukaan, josta komissio lopulta pääsee yksimielisyyteen. Budjettia ajatellen rakentamistyöt saattavat vaikuttaa muiden osuuksien muuhun kunnossapitoon.

76/20

Vedlikeholdsrapportering / Kunnossapitoraportointi

a) Hva er gjennomført av vedlikehold siden siste møte? / Mitä kunnostustoimia on suoritettu edellisen kokouksen jälkeen?

På norsk side har Fylkesmannen for Troms og Finnmark foretatt en befaring av gjerdestrekning i Pasvik 25. januar og fjernet furutre som var falt over konvensjonsgjerdet.

Norjan puolella Tromssan ja Finnmarkin lääninhallitus on 25. tammikuuta järjestänyt katselmuksen Paatsjoen aitaosuudella ja poistanut sopimusaidan päälle kaatuneen männyn.

b) Henvendelser fra reindriften angående konvensjonsgjerder? / Porotalouden edustajien yhteydenotot sopimusaitoihin liittyen?

På norsk side har man mottatt en henvendelse fra Petteri Henninen i Pasvik, om at trær var falt over konvensjonsgjerdet. Punkt a ble gjennomført etter denne henvendelsen.

Petteri Henninen Paatsjoelta on ottanut yhteyttä Norjan puolelle ilmoittaakseen, että puita oli kaatunut sopimusaidan päälle. A-kohdassa kuvattuun toimenpiteeseen ryhdyttiin tämän yhteydenoton perusteella.

c) Prioriterte vedlikeholds punkter til det kommende året / Alkaneena vuonna priorisoitavat korjauskohteet

Ingolf Balto ved Fylkesmannen for Troms og Finnmark redegjorde for planlagt vedlikehold på norsk side i 2020. Det er stort sett kjøpt inn materialer for vedlikeholdet i 2020, så en konsentrerer seg om oppføring, vedlikehold og frakt av utstyret til de enkelte områdene. Følgende strekninger/punkter er prioritert for 2020: For strekningen Skiparašša-Hálddicahcca

(35 km) er det planlagt å skifte ut nett hvert år i 5 års perioden. Strekningen over Ráisduottarháldi (3,1 km) skal bygges på ny med kortere stolper, plastrør, støtte opp og sikre at stolpene står, montere slettstreng som lett kan vedlikeholdes ettersom de dukker opp av snøen. For strekningen Háldibákti-Somajávri (15 km) skal det skiftes endel stolper, foretas små trasé endringer ved Ruksesjávri, oppføringer av lange stolper i groper ved Ruoikuhanláhku, fjerning av gammelt gjerde og få på plass pontongdekk ved Sieiddesáivva, slutføring og forlengte gjerdearbeider langs Válddejohka. I mellom Deatnumuotki-Buvsasvarri (45 km) skal det skiftes ut ca 300 gjerdestolper. For strekningen Rádjoavvi-Treriksroysa (Grenseberget) Norge/Finland/Russland (59 km) er det kjøpt inn stolper som skal skiftes ut i områder hvor det er dårlig. Det vurderes å skifte i enkelt område fra netting til bølgestreng. Totalt er det budsjettet med vedlikeholdskostnader på kr 2,9 mill for 2020. Den norske delegasjonen oversender norsk vedlikeholdsplan og budsjettplan for 2020-2024 til Finland.

Kari Henttunen fra Reinbeitedistriktenes forening redegjorde for planlagt vedlikehold på finsk side. I Finland er brukt mye penger på å forhøye eksisterende gjerdet. Reinbeitedistriktenes forening har foretatt inspeksjonsreiser, kjøpt inn materialer, og vil til våren foreta en prioritering hvor gjerdet må utbedres. Det er foreløpig planlagt særskilt vedlikehold for totalt 5 strekninger på tilsammen 27 km. I området Paisenturi og Kaldoaivi (Neiden reinbeitedistrikt) er det kartlagt behov for å reparere/skifte ut stolper og netting langs to strekninger på 6 km + 6 km. I området Näkkälä og Vätsäri er tilsvarende behov for å skifte ut gjerdestolper og netting langs tre strekninger på 5 km + 5 km + 5 km. Prioriteringene avhenger av hvordan gjerdene ser ut etter vinteren, da det er mye snø i år som presser på gjerdet. I mai og juni vil det avgjøres hvor mye grunnleggende vedlikehold som må gjennomføres. Derfor kan det hende tid og ressurser må brukes til å reparere ødeleggelser av mye snø, fremfor de planlagte strekningene. Alt vedlikehold må finansieres innenfor budsjettrammen som er gitt av finske myndigheter.

Ingolf Balto Tromssan ja Finnmarkin lääninhallituksesta selosti Norjan kunnossapitosuunitelmaa vuodelle 2020. Vuoden 2020 kunnossapitoa varten on hankittu miltei kaikki materiaali, joten keskitytään pystyttämiseen, kunnossapitoon ja tarvikkeiden kuljettamiseen eri alueille. Seuraavia osuuksia/kohtia priorisoidaan vuonna 2020: Skiparašša – Hálddicahcca välisellä osuudella (35 km) aiotaan vaihtaa verkkoa joka vuosi viisivuotiskaudella. Ráisduottarháldin yli kulkeva osuus (3,1 km) rakennetaan uudestaan käyttämällä lyhyempiä tolppia, muoviputkia, tukipylväitä ja varmistamalla, että tolpat pysyvät pystyssä sekä asettamalla rautalankaa, jota on helppoa pitää kunnossa sitä mukaa kun ne tulevat esille lumen alta. Háldibákti – Somasjärvi välisellä osuudella (15 km) vaihdetaan joitakin tolppia, Ruksesjávrin kohdalla tehdään pieniä muutoksia aitalinjaan, Ruoikuhanláhkussa pystytetään pitkiä tolppia kuoppiin, Sieiddesáivvasta poistetaan vanha aita ja asetetaan ponttoonikansia, Valtijoen varrella aitatyöt viedään loppuun ja aitaa jatketaan. Deatnumuotkin ja Puusasvaaran välillä (45 km) vaihdetaan noin 300 aitapylvästä. Rajapäästä Norjan, Suomen ja Venäjän väliselle kolmen valtakunnan rajapyykille ulottuvalle osuudelle (59 km) on hankittu tolppia, ja niitä on tarkoitus vaihtaa sellaisilla alueilla, joilla ne ovat menneet huonoiksi. Eräällä alueella harkitaan verkon vaihtamista aaltolankaan. Kunnossapitokustannusten kokonaisbudjetti vuonna 2020 on 2,9 miljoonaa Norjan kruunua. Norjan valtuuskunta lähettää Norjan kunnossapitosuunnitelman sekä budjettisuunnitelman vuosille 2020–2024 Suomen valtuuskunnalle.

Kari Henttunen Paliskuntain yhdistyksestä esitteli suomenpuoleisen aidan kunnossapitosuunnitelman. Suomessa on käytetty paljon rahaa olemassa olevien aitojen korottamiseen. Paliskuntain yhdistys on tehnyt tarkastusmatkoja ja hankkinut materiaalia ja laatii keväällä priorisoinnit aidan korjauskohteista. Toistaiseksi on suunniteltu erityistä kunnossapitoa yhteensä viidelle osuudelle, joiden kokonaispituus on 27 km. Paistunturin ja Kaldoaivin alueella (Näätämön paliskunta) täytyy kartoituksen mukaan korjata/vaihtaa tolppia ja verkkoa kahdella osuudella, pituudeltaan 6 km + 6 km. Vastaavasti Näkkälän ja

Vätsärin alueella täytyy vaihtaa aitatolppia ja verkkoa kolmella osuudella, pituudeltaan 5 km + 5 km + 5 km. Priorisoinnit riippuvat siitä, missä kunnossa aidat ovat talven jälkeen, sillä tänä vuonna on paljon lunta, joka painaa aidan kasaan. Touko- ja kesäkuussa päätetään, kuinka paljon peruskunnossapitoa on suoritettava. Siksi saattaa olla, että aikaa ja resursseja on käytettävä lumen aiheuttamien vahinkojen korjaamiseksi suunniteltujen osuuksien korjaamisen sijaan. Kaikki kunnossapito on rahoitettava Suomen viranomaisten asettaman budjetin puitteissa.

d) Rapportering om behov for særskilte tiltak / Erityistoimenpiteiden tarveraportointi

Det ble ikke rapportert om behov for særskilte tiltak fra noen av landene.

Kumpikaan maa ei raportoinut erityistoimenpiteiden tarpeesta.

Vedtak: Tilbakemeldingen fra reindriften, samt planlagte vedlikeholds punkter ble tatt til etterretning.

Päätös: Merkittiin tiedoksi porotalouden edustajilta tulleet palautteet sekä suunnitelleet kunnossapitokohteet.

77/20

**Oppfølgingspunkter fra tidligere kommisjonsmøter /
Komission aiempien kokousten perusteella käsiteltävää**

- a) Strekingen mellom Angeli og Gamle Karigasniemi og orientering om videreføring av prosessen i henhold til reingjerdekonvensjon artikkel 24, herunder skriftlig dokumentasjon på tolkningen av «topografiske forhold» fra begge lands departementer (oversendes skriftlig før møtet i Oslo). / *Angelin ja Vanhan Karigasniemen välinen äitaosuus ja tiedotus prosessin jatkamisesta poroaitasopimuksen 24 artiklan mukaisesti, mukaan lukien kirjallinen dokumentointi käsitteen maasto-olosuhteet (norjaksi topografiske forhold) tulkinnaasta kummankin maan ministeriöltä (toimitetaan kirjallisesti ennen Oslon kokousta).***

På forrige møte ble det orientert om begge landenes nasjonale begrunnelser for tolkningen av termen «topografiske forhold» basert på den skriftlige dokumentasjonen som er tilgjengelig. I begge land skulle man fortsette avklaringen av forhandlingenes slutfase og av tolkningen av «topografiske forhold» i departementene. Før dagens møte skulle begge parter oversende skriftlig dokumentasjon på ny informasjon.

I samsvar med tidligere avtale var det sendt en begrunnelse fra den norske delegasjonen i forkant av møtet (se i møteinnkallingen).

Etter siste møte i Saariselkä har den finske delegasjonen besøkt departementet flere ganger og gått igjennom de materialer som finnes der. Det finnes noe dokumentasjon på innholdet i møtet fra 18. juni 2014, noe som bl.a. kommer frem av eposter sendt våren 2014. Hva som ble avtalt i dette møtet har ikke den finske delegasjonen funnet sikker dokumentasjon på, da det ikke ble ført protokoll. I Finland startet man lovarbeidet ut ifra en forståelse av at partene var enige. Den informasjonen den finske delegasjonen har fått fra departementet er den samme som de har lagt til grunn for gjennomføringsloven, som ble redegjort for på forrige møte.

Den finske delegasjonen påpekte at Reingjerdekommisjonen er bundet av gjeldende lovgivning, hvor kommisjonen ikke har en rolle. Det virker som det råder en like stor forvirring på begge sider av bordet. På norsk side ser man på formuleringene som ny, mens på finsk side er man overrasket over at den norske delegasjonen ikke har tatt tak i formuleringene tidligere, før lovarbeidet i Finland startet. Den finske delegasjonen mener at kommisjonen ikke lengre har redskap for å endre fortolkningene til departementene etter at lovene er vedtatt. Mulighetsrommet for enighet ligger derfor innenfor kommisjonens myndighetsområde.

Dersom vi ikke blir enige, så skal kommisjonen følge de reglene som står i avtalen for uenighet, hvor begge parter fremlegger dokumentasjon i egen rettsprosess.

Den norske delegasjonen har registrert finsk synspunkt og den tolking som er innarbeidet i den finske gjennomføringsloven, men savner fremdeles skriftlig dokumentasjon fra finske myndigheter som underbygger den utvidede tolkingen som er lagt inn. Den norske kommisjonen er av den oppfatning at Finland har lagt en annen tolkning av «topografiske forhold» enn hva kommisjonen ble enige om i 2014. Selv om det ikke finnes protokoll eller referat fra møtet 18. juni 2020, så har man på norsk side et internt referat fra dette møtet. I tillegg har man omforente kommisjonstekster fra både før og etter forhandlingsmøtene. Disse synliggjør hvilke endringer som man ble enige om. Videre har man e-poster mellom sekretariatene og mellom forhandlingslederne, som man fra norsk side mener bygger opp om den norske fortolkningen av topografiske forhold.

Fra norsk side har man signalisert ønske om en forhandlingsløsning, hvor man er villig til å diskutere både krysningspunkt og plassering av gjerde. På norsk siden opplever man at finsk side har beveget seg i retning av at gjerde traséer skal plasseres der det allerede finnes et gjerde. Under forhandlingene aviste den norske forhandlingsdelegasjonen Finland sitt forslag om å definere dette gjerdet som et konvensjonsgjerde. Bakgrunnen var at dette gjerdes plassering vil kunne påføre den norske stat store årlige erstatningsutgifter. Ellers viser den norske delegasjonen til merknad som var sendt til denne saken før dagens møte, som redegjør for Norges forståelse av begrepet topografiske forhold i konvensjonsteksten.

Edellisessä kokouksessa tiedotettiin molempien maiden kansallisista perusteluista termin maasto-olosuhteet tulkinnasta käytettävissä olevan kirjallisen dokumentoinnin pohjalta. Molemmissa maissa tuli jatkaa selvitystä neuvottelujen loppuvaiheesta ja siitä, miten ministeriöissä tulkitaan käsite maasto-olosuhteet. Ennen tämän päivän kokousta molempien osapuolten tuli lähettää kirjallista dokumentointia uusista tiedoista.

Aiemmin sovituksen mukaisesti Norjan valtuuskunta oli lähettänyt perustelut ennen kokousta (ks. kokouskutsu).

Edellisen, Saariselällä pidetyn kokouksen jälkeen Suomen valtuuskunta on käynyt ministeriössä useita kertoja ja käynyt läpi siellä olevia aineistoja. 18. kesäkuuta 2014 pidetyn kokouksen sisällöstä on jotain dokumentointia, mikä käy ilmi mm. keväällä 2014 lähetetyistä sähköposteista. Suomen valtuuskunta ei ole löytänyt varmaa dokumentointia siitä, mitä kyseisessä kokouksessa sovittiin, koska siitä ei ole laadittu pöytäkirjaa. Suomessa lakia alettiin valmistella siinä käsityksessä, että osapuolet olivat yksimielisiä. Suomen valtuuskunta on saanut ministeriöltä samat tiedot, jotka olivat toimeenpanolain lähtökohtana, kuten edellisessä kokouksessa selostettiin.

Suomen valtuuskunta viittasi siihen, että poroaitakomissiota sitoo voimassa oleva lainsäädäntö, johon komissio ei voinut vaikuttaa. Vaikuttaa siltä, että hämmennys on yhtä suuri kummallakin puolella pöytää. Norjan puolella sanamuotoa pidetään uutena, kun taas Suomen puoli on yllätynyt siitä, ettei Norjan valtuuskunta ole tarttunut sanamuotoihin aikaisemmin, ennen kuin Suomi aloitti lainvalmistelutyön. Suomen valtuuskunnan mielestä komissiolla ei ole välineitä muuttaa ministeriöiden tulkintoja sen jälkeen, kun laki on säädetty. Komission on siis mahdollista päästä yksimielisyyteen vain omien valtuuksiensa puitteissa. Mikäli me emme pääse yksimielisyyteen, komission tulee noudattaa sopimukseen sisältyviä erimielisyyttä koskevia sääntöjä, joiden mukaan molemmat osapuolet esittävät näytön erillisessä oikeusmenettelyssä.

Norjan valtuuskunta on ottanut tiedoksi Suomen näkökannan ja Suomen toimeenpanolakiin sisällytetyn tulkinnan, mutta kaipaa edelleen kirjallista näyttöä Suomen viranomaisilta, joka vahvistaisi lakiin sisällytetyn laajennetun tulkinnan. Norjan komissiolla on se käsitys, että

Suomi on käyttänyt toisenlaista tulkintaa käsitteestä maasto-olosuhteet kuin sitä, mistä kommissiossa päästiin yksimielisyyteen vuonna 2014. Vaikka 18. kesäkuuta 2014 pidetystä kokouksesta ei ole olemassa pöytäkirjaa tai muistiota, tästä kokouksesta on Norjan puolella sisäiseen käyttöön tarkoitettu muistio. Lisäksi on olemassa komission tekstejä, joita on laadittu sekä ennen neuvottelukokouksia että niiden jälkeen ja joista oltiin yksimielisiä. Nämä tuovat esille, mistä muutoksista päästiin yksimielisyyteen. Lisäksi on olemassa sihteeristöjen välistä ja neuvotteluvaltuuskuntien puheenjohtajien välistä sähköpostikirjeenvaihtoa, joka Norjan näkemyksen mukaan tukee Norjan tulkintaa käsitteestä maasto-olosuhteet.

Norjan puoli on antanut ymmärtää toivovansa neuvotteluratkaisua, jossa ollaan valmiita keskustelemaan sekä ylityspaikasta että aitalinjan sijainnista. Norjan puolella koetaan, että Suomen puoli on liikkunut kohti aitalinjan sijoittamista sinne, missä on jo olemassa aita. Neuvotteluissa Norjan valtuuskunta torjui Suomen ehdotuksen tämän aidan määrittelemisestä sopimusaidaksi. Syynä oli se, että tämän aidan sijainti saattaisi aiheuttaa Norjan valtiolle suuria vuosittaisia korvauskuluja. Muutoin Norjan valtuuskunta viittaa ennen tämän päivän kokousta lähettämäänsä asiaa koskevaan huomautukseen, jossa selostetaan, miten Norja ymmärtää käsitteen maasto-olosuhteet sopimustekstissä.

Vedtak: Partene har ikke kommet noe nærmere hverandre i forhold til en felles fortolkning av begrepet «topografiske forhold», eller en forhandlingsløsning.

Begge parter må nå vurdere om det skal jobbes videre med en forhandlingsløsning eller uenigheten skal løses ved voldgift etter konvensjonens bestemmelser.

Delegasjonsleder lager ett innspill for hvordan denne saken kan følges opp videre. Innspillet oversendes den finske delegasjonen i god tid før neste møte. På neste møte besluttes hvordan kommisjonen tar denne saken videre.

Päätös: Osapuolten kannat maasto-olosuhteet-käsitteen yhteisestä tulkinnasta tai neuvotteluratkaisusta eivät lähenneet toisiaan.

Molemmat osapuolet joutuvat nyt harkitsemaan, jatketaanko työtä neuvotteluratkaisun aikaansaamiseksi vai ratkaistaanko erimielisyys välimiesmenettelyssä valtiosopimuksen määräysten mukaisesti.

Valtuuskunnan johtaja laatii ehdotuksen siitä, miten asiaa voitaisiin viedä eteenpäin. Ehdotus lähetetään Suomen valtuuskunnalle hyvissä ajoin ennen seuraavaa kokousta. Seuraavassa kokouksessa päätetään, miten komissio etenee tässä asiassa.

b) Kryssing av Karasjohka, statusrapport pr. 28.02.2020 / Kaarasjoen ylitys, tilannekatsaus 28.02.2020.

Det er avholdt et møte med Karasjok kommune den 31. januar 2020 om grunneier og andre interesser for aktuelle gjerde traséer for kryssing av Karasjohka. Møte med berørte grunneiere og rettighetshavere er planlagt senere på våren. Så langt er det ikke fremkommet vesentlige innvendinger.

31. tammikuuta 2020 Kaarasjoen kunnan kanssa pidettiin kokous, jonka aiheena olivat maanomistajat ja muut tahot, joilla on etuja valvottavinaan Kaarasjoen ylittävien aitalinjojen osalta. Maanomistajien ja oikeudenhaltijoiden kanssa suunnitellaan pidettävän kokous myöhemmin keväällä. Toistaiseksi ei ole esitetty huomattavia vastalauseita.

Vedtak: Den norske delegasjonens informasjon angående møter med berørte parter langs aktuelle traseer for krysningen av Karasjohka ble tatt til etterretning. Man kommer tilbake til saken på kommende møter.

Påttös: *Norjan valtuuskunnan ilmoitus kokouksista niiden tahojen kanssa, joita Kaarasjoen ylityksen yhteydessä kyseeseen tulevat aitalinjat koskevat, merkittiin tiedoksi. Asiaan palataan tulevissa kokouksissa.*

c) Ny teknisk spesifikasjon for oppføring av konvensjonsgjerde med utgangspunkt i de forberedte utkastene som er oversendt partene

Den tekniske spesifikasjonen som var sendt ut før møtet ble ikke gjennomgått av tidsmessige årsaker. På norsk side er det foretatt noen endringer i spesifikasjonene etter at de ble sendt over til Finland, bl.a. formuleringer om krav til galvanisering/korrosjonsbeskyttelse av gjerdenetting, strenger og kramper. Det finske sekretariatet har også noen merknader til spesifikasjonen som sendes over til det norske sekretariatet.

Enighet om at det i tillegg bør utarbeides en beskrivelse av hvordan tilknytningsgjerder skal kobles/tilknyttes til kommisjonsgjerdet.

Ennen kokousta toimitettua poroaidan työselitystä ei käyty läpi aikataulusyistä. Norjassa työselitykseen on tehty joitakin muutoksia sen jälkeen, kuin se oli lähetetty Suomeen, mm. aitaverkon galvanointia/korroosiosuojausta, lankoja ja hakasia koskevia sanamuotoja on tarkistettu. Suomen sihteeristöllä on myös joitakin työselitystä koskevia huomautuksia, jotka toimitetaan Norjan sihteeristölle.

Vedtak: Teknisk spesifikasjon blir slutført, herunder beskrivelse av kobling av tilknytningsgjerder, og sendt ut for kommentarer i god tid før neste møte. Teknisk spesifikasjon vedtas på neste møte.

Påttös: *Työselitys, mukaan lukien liityntäaitojen liittäminen, saatetaan loppuun ja lähetetään kommentoitavaksi hyvissä ajoin ennen seuraavaa kokousta. Työselitys hyväksytään seuraavassa kokouksessa.*

d) Situasjonen og videre arbeid vedrørende tilknytningsgjerder til konvensjonsgjerdet / Sopimusaitaan liitettäviä aitoja koskeva tilanne ja jatkotyö

Kommisjonen diskuterte tilknytningen av gjerder til kommisjonsgjerdet, og behovet for å ha en oversikt over disse gjerdene og tillatelsen til å føre disse opp. Kommisjonen registrerer at det er flere tilknytningsgjerder som er etablert for lengre tid tilbake. På finsk side er det satt opp reingjerder mellom alle reinbeitedistrikt, og det viktig at disse gjerdene er koblet til kommisjonsgjerdet for å unngå sammenblandinger av reinflokkene.

Enighet om at kommisjonen skal godkjenne alle nye tilknytningsgjerder, og at alle tilknytningsgjerder kartlegges med GPS koordinater for å få nødvendig oversikt.

Komissio keskusteli aitojen liittämisestä sopimusaitaan sekä tarpeesta saada kokonaiskuva näistä aidoista ja niiden rakennusluvista. Komissio toteaa, että useita liityntäaitoja on perustettu kauan sitten. Suomen puolella poroaitoja on rakennettu kaikkien paliskuntien väliin. Nämä aidat on tärkeää liittää sopimusaitaan porotokkien sekaantumisen estämiseksi.

Vallitsi yksimielisyys siitä, että kaikkia uusia liityntäaitoja varten tarvitaan komission hyväksyntä ja että kaikki liityntäaidat merkitään karttaan GPS-koordinaatein, jotta saadaan tarvittava yleiskuva.

Vedtak: Alle nye tilknytningsgjerder skal godkjennes av kommisjonen. Samtlige tilknytningsgjerder skal kartlegges med GPS koordinater. Kommisjonen har på nåværende tidspunkt valgt å ikke prioritere en gjennomgang av tidligere godkjeningsprosesser til eldre tilknytningsgjerder, men legger til grunn at disse gjerdene har nødvendige godkjenninger.

Päätös: *Kaikkia uusia liityntäaitoja varten tarvitaan komission hyväksyntä. Kaikki liityntäaidat merkitään karttaan GPS-koordinaatein. Tässä vaiheessa komissio on päättänyt olla priorisoimatta vanhempia liityntäaitoja koskevien aiempien hyväksymismenetelmien läpikäyntiä, vaan lähtee siitä, että näillä aidoilla on tarvittavat hyväksynnät.*

e) Felles karttdatabase – slutføre avtalen med utgangspunkt i siste avtaleutkastet som er oversendt partene / Yhteinen paikkatietokanta – sopimuksen viimeistely osapuolille lähetetyn viimeisen sopimusluonnoksen pohjalta

Den finske delegasjonen har behov for å sjekke ut rundt oppsigelsesfristen og hvilke økonomiske forpliktelser denne avtalen vil få for Reinbeitedistriktenes forening. Den norske delegasjonen har forståelse for dette.

Fortsatt enighet om at det er ønskelig med en felles database og at arbeidet skal slutføres.

Suomen valtuuskunnan pitää ottaa selvää irtisanomisajasta ja tämän sopimuksen Paliskuntain yhdistykselle aiheuttamista taloudellisista velvoitteista. Norjan valtuuskunta pitää tätä ymmärrettävänä.

Edelleen yksimielisyys siitä, että yhteinen paikkatietokanta on toivottava ja että työ tulee saattaa loppuun.

Vedtak: Arbeidet med å slutføre en avtale om felles karttdatabase fortsetter. Den finske delegasjonen sender konkrete forslag til endringer i avtaleutkastet knyttet til oppsigelsesfrist og formuleringer rundt økonomiske forpliktelser. Avtalen blir slutført på grunnlag av de innkomne kommentarene slik at den kan vedtas på neste møte.

Päätös: *Jatketaan työtä yhteistä paikkatietokantaa koskevan sopimuksen viimeistelemissä. Suomen valtuuskunta lähettää konkreettisia muutosehdotuksia sopimusluonnoksen sanamuotoihin, jotka koskevat irtisanomisaikaa ja taloudellisia velvoitteita. Sopimus saatetaan loppuun saatujen kommenttien pohjalta, jotta se voidaan hyväksyä seuraavassa kokouksessa.*

f) Avtale om bruksrett vedrørende arbeiderbrakken i Mikonoja / Sopimus Mikonojan kämpän käyttöoikeudesta.

Kommisjonen diskuterte ulike punkter i avtalen, herunder om renslighet og miljøproblem bør konkretiseres og om det bør gis varsel og mulighet for å rette opp regelbrudd før avtalen sies opp. Samt hvem som bør stå ansvarlig for forsikring av arbeidsbrakken.

Enighet om at avtalen stiller strenge krav til brukerne av hytta, basert på tidligere erfaringer, og at forsikring tegnes av Reinbeitedistriktenes forening.

Komissio keskusteli sopimuksen eri kohdista, muun muassa siitä, tuleeko siisteys ja ympäristöongelmat mainita konkreettisesti sekä siitä, tuleeko sääntöjä rikottaessa antaa varoituksia ja mahdollisuus korjata aiheutetut vahingot, ennen kuin sopimus irtisanoitaan. Lisäksi pohdittiin, kenen vastuulla olisi kämpän vakuutuksen ottaminen.

Vallitsi yksimielisyys siitä, että sopimus asettaa kämpän käyttäjille tiukat vaatimukset aiempien kokemusten vuoksi ja että Paliskuntain yhdistys ottaa vakuutuksen.

Vedtak: Det er nå grunnlag for å ferdigstille og undertegne denne avtalen på neste møte. Norge avklarer hvem som skal undertegne avtalen på norsk side.

Päätös: Nyt on olemassa perusteet viimeistellä tämä sopimus ja allekirjoittaa seuraavassa kokouksessa. Norja selvittää, kuka allekirjoittaa sopimuksen Norjan puolella.

**78/20 Tid og sted for neste kommisjonsmøte /
Komission seuraavan kokouksen ajankohta ja paikka**

Vedtak: Neste møte finner sted den 24-25.08.2020 i reinbeiteområdet et sted i Øst-Finnmark. Sekretariatet i Norge finner et sted som er hensiktsmessig.

Päätös: Seuraava kokous pidetään 24.–25.8.2020 poronhoitoalueella Itä-Finnmarkissa sijaitsevassa paikassa. Norjan sihteeristö etsii tarkoituksenmukaisen paikan.

79/20 Eventuelt / Muut asiat

Vedtak: Det ble tatt til etterretning at det ikke var saker under punktet eventuelt.

Päätös: Merkittiin tiedoksi, että muita asioita ei ollut.

80/20 Oppsummering og avslutning av møtet / Yhteenvedo ja kokouksen päättäminen

Kommissionens leder gjennomgikk konklusjonene fra møtet og takket deltakerne for møte.

Komission puheenjohtaja kävi läpi kokouksen päätelmät ja kiitti osanottajia kokouksesta.

Morten Floor

Hannu Linjakumpu

Johan Ingvald Hætta

Anne Ollila